

СЕКЦІЯ 12. ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

УДК 316.334.56:332.12:504.03

СОЦІОЕКОЛОГІЧНІ ЗМІНИ СПРИЧИНЕНІ ПРИПИНЕННЯМ ВИРОБНИЦТВА БЮДЖЕТОУТВОРЮЮЧИХ КОМПАНІЙ СЕЛИЩА ДРУЖБА КОРОСТЕНСЬКОГО РАЙОНУ

О.М. Василенко¹, І.В. Хом'як², В.Ю. Кравчук³

^{1,2,3}Житомирський державний університет імені Івана Франка, вул. Велика Бердичівська 40, Житомир, 10008, Україна

Селище Дружба, розташоване в Коростенському районі Житомирської області, розвивалося як частина індустріальної стратегії Радянського Союзу. Основою економіки селища стала видобувна промисловість, зокрема видобуток кварцу та інших нерудних корисних копалин. Селище стало важливим центром регіональної промисловості, але після розпаду Радянського Союзу бюджетуютворюючі підприємства почали закриватися, що призвело до значних соціальних та екологічних змін [1].

Припинення роботи основних підприємств спричинило серйозні соціальні проблеми. Найбільш відчутним наслідком стало безробіття серед місцевого населення. Втрата робочих місць призвела до міграції працездатних жителів селища до інших регіонів або за кордон, що викликало демографічні зміни, зокрема старіння населення [2].

Через зменшення податкових надходжень до місцевого бюджету скоротилося фінансування соціальних програм, освіти та медицини. Це спричинило погіршення якості життя населення, доступу до медичних послуг, а також посилення соціальної нерівності. Закриття підприємств також призвело до зниження рівня доходів місцевих жителів, що ще більше погіршило соціальну ситуацію в селищі.

Закриття підприємств також мало екологічні наслідки для селища Дружба. Промислова діяльність, зокрема видобуток корисних копалин, призвела до деградації ландшафтів та порушення екологічного балансу. Після припинення видобувної діяльності постало питання рекультивації земель, пошкоджених внаслідок інтенсивного використання природних ресурсів. Крім того, використання вибухових технологій на кар'єрах спричинило підвищення рівня нітратів та аміаку у водоймах, що негативно впливає на стан навколишнього середовища.

Іншою екологічною проблемою є необхідність відновлення водних ресурсів і запобігання подальшому забрудненню річок та озер в регіоні. Оскільки багато місцевих жителів використовують природні ресурси для ведення сільського господарства, стан екосистеми безпосередньо впливає на їхній добробут [3].

Одним із шляхів подолання соціоекологічних наслідків є розвиток альтернативних економічних напрямів, зокрема зеленого туризму та рекреаційних зон. Кар'єри, де припинилася видобувна діяльність, можуть бути

використані для створення туристичних об'єктів і зон відпочинку. Рекультивовані території можуть стати привабливими для туристів, особливо у контексті розвитку внутрішнього туризму в Україні.

Кар'єри можна використовувати як водні об'єкти для купання, риболовлі або катання на човнах. Такі види діяльності сприяють розвитку інфраструктури та залученню інвесторів для створення туристичних баз і кемпінгів. Зокрема, водойми на території колишніх кар'єрів часто мають привабливий колір і можуть стати осередком для розвитку водних видів спорту.

Крім того, розвиток екстремальних видів спорту, таких як скелелазіння або альпінізм, може залучити молодь та любителів активного відпочинку. Це створить нові робочі місця та покращить соціально-економічну ситуацію в регіоні.

Зелений туризм та рекреаційні зони можуть також сприяти збереженню природного середовища та біорізноманіття. Створення екопарків або природоохоронних територій на місці колишніх промислових зон підвищить екологічну цінність регіону, а також приверне увагу екологічно свідомих туристів.

Висновок. Припинення діяльності бюджетоутворюючих підприємств у селищі Дружба призвело до значних соціальних та екологічних змін. Безробіття, міграція населення та погіршення екологічної ситуації стали основними викликами для місцевої громади. Проте розвиток альтернативних напрямів, таких як зелений туризм та рекреація, може стати важливим фактором для відродження економіки селища та покращення якості життя місцевих жителів. Створення нових робочих місць та залучення інвесторів сприятиме сталому розвитку селища та забезпеченню соціальної стабільності.

Література

1. Бойко О. Д. Індустріалізація радянської України: наслідки для місцевих громад / О. Д. Бойко. – Житомир: Видавництво ЖДУ, 2005. – 256 с.
2. Зубов В. П. Соціальні та екологічні наслідки занепаду промислових підприємств у пострадянській Україні / В. П. Зубов. – Київ: Логос, 2000. – 198 с.
3. Літвін Ю. С. Економіка видобувної промисловості Житомирської області в радянський і пострадянський періоди / Ю. С. Літвін. – Житомир: Полісся, 2014. – 185 с.